

Spis treści

Słowo wstępne	8
Część I. Filozoficzne ramy problematyki	10
Rozdział 1. Jutrzejsza bitwa morska	10
Rozdział 2. Prawda i zdania	15
2.1. Podejście syntaktyczne	16
2.2. Znaczenia wyrażeń	18
2.2.1. Sądy jako znaczenia zdań	19
2.2.2. Pragmatyczne składowe wypowiedzi	25
2.2.3. Zdania czasowo określone	31
2.2.4. Zdania czasowo nieokreślone	31
2.3. Zdania a wartość logiczna	32
2.3.1. Wymagania dla koncepcji prawdy	33
2.3.2. Szkic historyczny	34
2.3.3. Czego własnością jest prawda?	38
2.3.4. To, co czyni zdania prawdziwymi	39
2.3.5. Koncepcja prawdy stosowana w pracy, kontrowersje wokół koncepcji fałszu	43
2.3.6. Presupozycje zdań	52
2.3.7. Zdania z modalnościami i inne	60
2.3.8. Prawda, czas a koncepcje epistemiczne	64
Rozdział 3. Determinizm	70
3.1. Zasięg determinizmu	71
3.2. Modalne składowe determinizmu	73
3.3. Determinizm ontologiczny	75
3.3.1. Determinizm fizyczny	78
3.3.2. Determinizm metafizyczny	82
3.4. Konsekwencje determinizmu	85
3.4.1. Determinizm logiczny	85
3.4.2. Determinizm epistemologiczny	86
3.4.3. Determinizm temporalny	88
3.4.4. Antropologiczne aspekty determinizmu	89
3.5. Determinizm a rozumowanie Diodora Kronosa	91
Rozdział 4. Czas	94
4.1. Czas kulturowy	95
4.2. Czas psychologiczny i fenomenologiczny	101

4.3.	Czas fizyczny	105
4.3.1.	Od czasu psychologicznego do czasu fizycznego	106
4.3.2.	Czas w fizyce naukowej	107
4.3.3.	Czas absolutny	108
4.3.4.	Czas względny	109
4.3.5.	Własności czasu fizycznego	113
4.4.	Pomiar czasu, jego dokładność i jednostki	115
4.5.	Filozofia czasu i jej problemy	118
4.5.1.	Czas substancjalny <i>vs</i> czas atrybutywny	119
4.5.2.	Kierunek strzałki czasu	122
4.5.3.	Problemat McTaggarta	127
4.6.	Formalna reprezentacja czasu	129
4.6.1.	Próby definiowania momentów czasowych: momenty jako punkty <i>vs</i> momenty bezpunktowe	131

Część II. Problematyka 133

Rozdział 5. Problem 133

5.1.	Arystoteles i <i>jutrzejsza bitwa morska</i>	133
5.1.1.	Bazowe problemy dotyczące modalności	134
5.1.2.	Interpretacje <i>De Interpretatione</i>	136
5.1.3.	<i>Hermeneutika IX</i> a rozumowanie Diodora Kronosa	144
5.2.	Rozumowanie Diodora Kronosa	145
5.2.1.	Definicje modalności a rozumowanie Diodora	147
5.2.2.	Okres warunkowy Diodora	156
5.2.3.	Wnioski i wskazania dla rekonstrukcji	157
5.3.	Zagadnienie <i>futura contingentia</i>	161
5.4.	Problem badawczy i metoda	165

Rozdział 6. Daty, czasy, zdania a struktury czasu 167

6.1.	Daty	167
6.1.1.	Daty i pseudodaty	168
6.1.2.	Denotacje dat	168
6.2.	Czasy gramatyczne	169
6.3.	Wartość logiczna zdań w strukturach czasu	172

Rozdział 7. Logika 176

7.1.	Logiki temporalne	178
7.1.1.	Czasowa interpretacja logiki pozycjonalnej	180
7.2.	Czas dla momentów punktowych	183
7.2.1.	Podobieństwo momentów, gałęzi, czasu	193
7.3.	Aksjomaty logicznych struktur czasu	196

7.4.	Zarys logik czasu R_n^+	202
7.4.1.	Gramatyka	203
7.4.2.	Aksjomaty i reguły dowodzenia	204
7.4.3.	Semantyka	205
7.5.	Logika tensalna	208
Część III. Rozwiązania		216
Rozdział 8. Rekonstrukcje z operatorem R_i		216
8.1.	Rekonstrukcja F. S. Michaela	216
8.1.1.	Preliminaria	216
8.1.2.	Rozumowanie	218
8.1.3.	Definicje modalności	219
8.1.4.	Struktura czasu	221
8.2.	Rekonstrukcja N. Reschera	222
8.2.1.	Preliminaria	223
8.2.2.	Rozumowanie	226
8.2.3.	Definicje modalności	228
8.2.4.	Struktura czasu	229
8.3.	Rekonstrukcja z operatorem R_i	230
8.3.1.	Preliminaria	231
8.3.2.	Rozumowanie	232
8.3.3.	Definicje modalności	233
8.3.4.	Struktura czasu	233
Rozdział 9. Inne rekonstrukcje		235
9.1.	Rekonstrukcja A. N. Priora	235
9.1.1.	Preliminaria	235
9.1.2.	Rozumowanie	237
9.1.3.	Definicje modalności	237
9.1.4.	Struktura czasu	238
9.2.	Rekonstrukcja P. Øhrstrøma	243
9.2.1.	Preliminaria	243
9.2.2.	Rozumowanie	245
9.2.3.	Definicje modalności	246
9.2.4.	Struktura czasu	246
Zakończenie		248
Wykaz pojęć		249
Literatura		251